

2022 ്രெര်லார் 08
2022 ്രெப்ரவரி 08
08 February 2022

NAOSL

**ಏಲ ്ರಱರೃಶನೆಯ ಖಲೂಢೆಢಿ ്ರಲೂ ്ರಂಲರೃಢನಲ ്ರೀಢೆ
ಖಿಯಲರೀಲ ്ರಱಢೆಢ**

ಫತಿಯ ಫತುಫ್ಫಿಕ್ಕತ್ತಕ್ಕ ്ರಿನಸಕ್ಕ ಫತಿಯ ്ರೂಲಢ್ಢಢಢ
ಅಫಿಖಿರೂತ್ತಿ ಸೆಯ್ಫುಢ್ಢ ಸೆಯಢಢ್ಫಾಢ್ಢಢಢ ಢತಿಫ್ಫೆಢ

**Evaluate the Process of Developing
New Renewable Energy Sources**

ಃಢಿಕ ಲೀಢೂಢ ്ರಾರೃಢಲ
ತೆಸಿಯ ಕಢಢಕ್ಕಾಯ್ಫ ಅಲೂಢಲಕಢ್ಢ
NATIONAL AUDIT OFFICE

නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති මූලාශ්‍ර සංවර්ධනය කිරීමේ
ක්‍රියාවලිය ඇගයීම

පටුන			
			පිටු අංකය
1.		විධායක සාරාංශය	1
2.		හැඳින්වීම	3
	2.1	ආයතනික පසුබිම	3
	2.2	විගණන අරමුණ	4
	2.3	සම්බන්ධිත ආයතන	5
	2.4	නිර්ණායක	5
	2.5	විගණනය සඳහා අධිකාරී බලය	6
	2.6	විගණන විෂය පථය	6
	2.6.1	ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතවලට අනුකූල වීම	6
	2.6.2	විෂය පථය	6
	2.7	විගණන ක්‍රමවේදය	6
3.		විස්තරාත්මක විගණන සොයා ගැනීම්	
	3.1	ආයතනික පසුබිම සහ මෙම කාර්ය සඳහා සුදානම	8
	3.1.1	ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික බලශක්ති ප්‍රතිපත්තිය හා උපාය මාර්ග	8
	3.1.2	තෛතික පසුබිම	10
	3.2	නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති (NRE) මූලාශ්‍ර සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය	10
	3.2.1	2030 හා 2050 වන විට ලභාකරගත යුතු ඉලක්කයන් වෙනුවෙන් වූ කෙටිකාලීන ඉලක්ක	10
	3.2.2	ව්‍යාපෘති සඳහා බලපත්‍ර ලබාදීම	11
	3.3	සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය යටතේ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම	12
	3.3.1	නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම	12
	3.3.2	අනුමැතිය ලද නමුත් ගිවිසුම් අත්සන් නොකිරීම	13
	3.3.3	ලද අයදුම්පත් කඩිනමින් සලකා බැලීම	13
	3.4	අවම පිරිවැය දිගුකාලීන ජනන ව්‍යාපෘති සැලැස්ම (Least Cost Long Term Generation Expansion Plan)	14

3.4.1	සැලැස්ම පිළියෙල කිරීම	14
3.4.2	දිගුකාලීන ජනන ව්‍යාප්ති සැලැස්මට (LTGEP) අනුව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ඉලක්ක	15
3.4.3	පුනර්ජනනීය බලශක්ති සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා තරඟකාරී මිල කැඳවීම	16
3.4.4	ක්‍රියාත්මකව පවත්නා NRE ව්‍යාපෘතීන්ගෙන් මිලදී ගත් විදුලිය සඳහා නියමිත පරිදි ගෙවීම් කිරීම	18
3.5	පොදු කරුණු	19
3.5.1	විදුලිබල උත්පාදනය සම්බන්ධයෙන් වර්තමානයේ පවතින අභියෝග	19
3.5.2	සූර්ය බල සංග්‍රාමය (Battle for Solar Power)	19
3.5.3	පාරිසරික යෝග්‍යතාවය	20
3.6	බලශක්තිය පිළිබඳ තිරසර සංවර්ධන අරමුණු කරා ලඟාවීම (Sustainable Development Goals-07)	22
3.6.1	මුළු විදුලි බල උත්පාදනය සහ පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය	21
3.6.2	තිරසර සංවර්ධන අරමුණු	22
4.	නිර්දේශ	23
5.	ඇමුණුම්	25

1. විධායක සාරාංශය

දිවයිනෙහි මුළු බලශක්ති අවශ්‍යතාවයෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක් විදුලිබලය මත යැපෙන අතර මුළු විදුලිබල ජනනයෙන් සියයට 63 ක් ඉන්ධන සහ ගල් අඟුරු තාප බලාගාර මගින් සැපයේ. මේ සඳහා වාර්ෂිකව ඇමෙරිකන් ඩොලර් විශාල ප්‍රමාණයක් වැය වීම හේතු කොට අනාගතයේදී ඇති විය හැකි විදේශ විනිමය අර්බුදයන් වලට සහ හදිසි විදුලි කප්පාදු කිරීම් වලට සාර්ථකව මුහුණ දීමට පුනර්ජනනීය බලශක්ති මූලාශ්‍රයන්ට යොමු වීමේ වැදගත්කම වර්තමානයේදී ඉතා පැහැදිලිය. 2020 වර්ෂයෙහි පුනර්ජනනීය බලශක්ති (Renewable Energy) උත්පාදනය මුළු බලශක්ති සැපයුමෙන් සියයට 37 ක් වන අතර නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති (New Renewable Energy- NRE) උත්පාදනය මුළු බලශක්ති සැපයුමෙන් සියයට 12 ක් පමණ වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ භූගෝලීය පිහිටීම අනුව ඉහළ සුළං හා සූර්ය බල ධාරිතාවයක් පවතින අතර වර්තමාන උපයෝජනය සාපේක්ෂව ඉතා අඩුය. පුනර්ජනනීය බලශක්ති භාවිතය තුළින් හරිතාගාර වායු විමෝචනය අඩුවීම, ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළයාම පාලනය මෙන්ම ෆොසිල ඉන්ධන ආනයනය මගින් දේශීය ආර්ථිකය මත වන පීඩනය මහඟුවා ගැනීමටද හැකියාව ලැබේ. වර්තමාන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය අනුව 2030 වන විට මුළු පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය සියයට 70 ක් දක්වා වර්ධනය කර ගැනීමටද අනාගතයේදී නව ගල් අඟුරු බලාගාර පිහිටුවීමට කටයුතු නොකිරීමටද අපේක්ෂිතය.

ඒ අනුව පුනර්ජනනීය බලශක්තිය වර්ධනය කරගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ කාර්යසාධනය ඇගයීම මෙම කාර්යසාධන විගණනයෙහි අරමුණ වූ අතර මෙහිදී විගණන විෂයපථය සමස්ත පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය වර්ධනය කිරීම තුළ නව පුනර්ජනනීය බලශක්තිය සංවර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය ඇගයීමට පමණක් සීමා කරන ලදී. මෙහිදී අනාවරණය වූ ප්‍රධාන නිරීක්ෂණයන් අතර බලශක්ති ප්‍රතිපත්තිය අනුව 2050 දී සියලු බලශක්ති සැපයුම් ජාලයන්ගේ පූර්ණ සංක්‍රාන්තීය ලඟා කර ගැනීමට (අංගාර තුළනය) සැලසුම් කර තිබුණද ලංවිම විසින් ඉදිරිපත් කළ 2022-2041 අවම පිරිවැය දිගු කාලීන ජනන සැලැස්මට අනුව 2041 වසර දක්වාම පුනර්ජනනීය ප්‍රභවයන්ගෙන් විදුලිබල උත්පාදනය සියයට 50 ක් පමණක් වන අතර ගල් අඟුරු බලාගාර 02 ක්ද ඇතුළත් කර තිබුණි. දීර්ඝ කාලයක් පවතින ගල්අඟුරු බලාගාර අඛණ්ඩව ඉදිකිරීම තුළින් ජාතික බලශක්ති ප්‍රතිපත්තිය මගින් සැලසුම් කළ පරිදි 2050 දී පූර්ණ සංක්‍රාන්තීය ලඟාකර ගැනීම කළ නොහැකි බව නිරීක්ෂණය කළ හැකි වේ. තවද සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරී පනතේ සහ ජාතික බලශක්ති ප්‍රතිපත්තියෙහි ප්‍රතිපාදන අනුව කේන්ද්‍රීය සම්බන්ධීකරණ යාන්ත්‍රණයක් මගින් පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘති අනුමත කිරීමේ සංකීර්ණ ක්‍රියාවලිය සඳහා වැය වන වසර 02 ටද වැඩි දීර්ඝකාලය අවම කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබීමද නිරීක්ෂණය විය.

2013 අංක 31 දරන ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල (සංශෝධන) පනතේ 43(4) වගන්තිය අනුව නව උත්පාදන පිරිසතයන් සැපයීම, දීර්ඝ කිරීම සඳහා තරඟකාරී මිලගණන් යටතේ අවම පිරිවැය මත මිල කැඳවුම් මගින් බලශක්ති මිලදී ගැනීම සඳහා වූ නියමය පදනම් කරගෙන ලං. වි. ම. විසින් සම්මත අයකුමය

යටතේ සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය විසින් අනුමත කර තිබූ මෙගා වෝට් 4014.84 ට අදාළ ව්‍යාපෘති 1,374 ක් සඳහා ගිවිසුම්වලට එළඹීම 2017 ජනවාරි 01 දින සිට එකවරම අත්හිටුවා තිබුණි. එසේ වුවද 2017 වර්ෂයේ සිට මේ දක්වා සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය විසින් බලාගාර ඉදිකිරීම සඳහා සංවර්ධකයන්ගෙන් අයදුම්පත් සහ ගාස්තු ලබාගැනීම සිදු කර තිබුණ නමුත් එම ව්‍යාපෘති සම්බන්ධව මෙතෙක් කිසිදු ක්‍රියාමාර්ගයක් ගෙන නොතිබුණි.

තරඟකාරී මිල ක්‍රමය යටතේ ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එකතු කර ඇත්තේ 2017 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය අවසානය දක්වා මෙගා වෝට් 1 බැගින් වූ සුර්ය බල ව්‍යාපෘති 13 ක් පමණි. සුළං බල විදුලි බලාගාර සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් දැනට අයදුම්පත් කැඳවා ඇත්තේ මෙගා වෝට් 60 ක ධාරිතාවයක් සඳහා පමණි. සුර්ය බල සංග්‍රාමය වැඩසටහන යටතේ මෙගා වෝට් 269 ක ධාරිතාවයක් පමණක් මධ්‍යම ජාලයට සම්බන්ධ කර තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. පුනර්ජනනීය බලශක්ති සැපයුම්කරුවන්ගෙන් මිලදී ගනු ලබන විදුලිය සඳහා ගෙවීම් ප්‍රමාදවීම හේතුවෙන් පොලී මුදලක් ගෙවීමට සිදුවීමේ අවධානමක්ද ඇත. එක්සත් ජාතීන්ගේ දේශගුණ විපර්යාස පිළිබඳ රාමුගත සම්මුතිය යටතේ ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළයාම 2C⁰ට අඩුවෙන් තබා ගැනීමේ ගෝලීය ප්‍රඥප්තිය අනුව ඉන්ධන බලාගාර වෙනුවට ද්විකෘත ස්වාභාවික වායු බලාගාර (LNG) හඳුන්වා දීමටද තීරණය කර තිබුණද එකඟ බලාගාරයක්වත් මේ වන විට ඉදි කර නොතිබුණි. මේ තත්ත්වයන් ඩීසල් බලාගාර වෙනත් හදිසි මිලදී ගැනීම වර්ධනය වීමටද බෙහෙවින් හේතු වී තිබුණි.

ඉහත සඳහන් කැපීපෙනෙන නිරීක්ෂණයන් සම්බන්ධයෙන් වූ කල, බලශක්ති ව්‍යාපෘතීන්ට අදාළව අනුමැතීන් ලබාගැනීමේ ප්‍රමාදයන් වළක්වා ගැනීමට සම්බන්ධීකරණ යාන්ත්‍රණයක් සකස්කළ යුතු අතර දිගුකාලීන ජනන සැලැස්ම පිළියෙල කිරීමේදී ජාතික බලශක්ති ප්‍රතිපත්තිය හා අන්තර්ජාතික සම්මුතීන්ට අනුකූල විය යුතු වේ. 2017 ජනවාරි 01 දින සිට ලං.වි.ම සමඟ සම්මත අයක්‍රමය යටතේ විදුලිය මිලදීගැනීමේ ගිවිසුම් අත්සන් නොකළ දැනට උත්පාදන බලපත්‍රහිමි හා අභිප්‍රාය ලිපි නිකුත් කළ ව්‍යාපෘති සම්බන්ධයෙන් තීරණයන්ට එළඹීමද වැදගත් වේ. කුඩා පරිමාණ ව්‍යාපෘති සඳහා දේශීය ආයෝජකයින් පමණක් සම්බන්ධ කර ගැනීම තුළින් විදේශ විනිමය රඳවා ගැනීමට හා දේශීය ආර්ථිකය නැංවීමට කටයුතු කිරීම වැදගත් වේ. වර්තමානයේ මුහුණ දීමට සිදුව ඇති ලෝක වසංගත (Covid-19) තත්ත්වය යටතේ සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය වේගවත් කිරීම සහ විදේශ විනිමය සංචිත ගැටළුවද සමග ආර්ථිකය යළි පන ගැන්වීමේ කාර්යයේදී පුනර්ජනනීය බලශක්ති කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම වැදගත් විය හැක. තවද සුර්ය කෝෂ තාක්ෂණය හඳුන්වාදීම තුළින් සුර්යය බලය ගබඩා කර තබා අතිශය කාර්යබහුල වෙලාවලදී (පීක් ටයිම්) භාවිතයට ගැනීමට කටයුතු කිරීමද යෝග්‍ය වේ. ආයතනික සමාජ වගකීම් ව්‍යාපෘති (CSR) ක්‍රියාවට නැංවීම තුළින්, පුනර්ජනනීය බලශක්ති යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති ඉදිකිරීමේදී මතුවන සමාජ විරෝධතා හා පරිසර බලපෑම් අවම කිරීමටද කටයුතු කළ යුතු වේ.

2. හැදින්වීම

2.1 ආයතනික පසුබිම

පුනර්ජනනීය බලශක්ති හෙවත් “නැවත බල ගැන්වියහැකි බලශක්ති සම්පත්” යන්නෙන්, තම ප්‍රයෝජනය සඳහා අනාගත පරම්පරාව විසින් යොදා ගැනීමට ඇති හැකියාවට බාධා නොවන පරිදි, ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ භූමිප්‍රදේශය ඇතුළත යොදා ගත හැකි සූර්ය තාප හෝ භූ තාප ක්‍රියාකාරීත්වයන් මගින් පැන නඟින වාලක හෝ තාප බලශක්ති මූලාශ්‍ර අදහස් වන අතර, ඊට ජෛව ස්කන්ධ බලශක්තිය, ජල විදුලිබල ශක්තිය, සූර්ය බලශක්තිය සහ සුළං බල ශක්තිය ඇතුළත් වේ. වර්තමානයේදී නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති (New Renewable Energy-NRE) එනම් කුඩා ජල විදුලිබලාගාර (Mini Hydro), සූර්ය බලය (Solar Power), සුළං බලය (Wind Power), ජෛව ස්කන්ධ (Biomass), සහ අපද්‍රව්‍ය (Agricultural, Industrial & Municipal Waste) වැනි අඩුමිල පරිසර හිතකාමී බලශක්ති ප්‍රභවයන් සංවර්ධනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය දැඩි අවධානයට ලක්ව පවතී. නැවත ජනනය කළ නොහැකි ෆොසිල ඉන්ධන වේගයෙන් ක්ෂය වෙමින් පවතින නිසා සහ දිගුකාලීන බලශක්ති සැලසුම් යටතේ වූ ගල්අඟුරු බලාගාර පාරිසරික ගැටළු මත ක්‍රියාත්මක නොවීම හේතුවෙන් අනාගතයේදී වැඩිවන ඉල්ලුමට සරිලන පරිදි විශ්වාසදායී ලෙස අඛණ්ඩ විදුලිය සැපයීමද අවිනිශ්චිත තත්ත්වයක පවතී.

ශ්‍රී ලංකා සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය (Focal National Entity for Sustainable Energy) බලශක්ති සුරක්ෂිත ශ්‍රී ලංකාවක් (දැක්ම) යටතේ දේශීය බලශක්ති සම්පත් සංවර්ධනය සහ ගවේෂණය, සම්පත් සම්පාදනය, පර්යේෂණය සහ සංවර්ධනය සහ දැනුම් කළමනාකරණය මගින් බලශක්තිය සංරක්ෂණයට දායකවෙමින් ස්වභාවික, මානුෂික සහ ආර්ථික ධනය තිරසාර පුරුදු මාර්ගයෙන් තහවුරු කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ බලශක්ති සුරක්ෂිතතාවය අත්පත් කරගැනීමේ සමස්ත ක්‍රියාවලියේ දී ජාතියේ මගපෙන්වන්නා (මෙහෙවර) ලෙස කටයුතු කෙරේ. බලශක්ති සුරක්ෂිතතාවය සහ ස්වයංපෝෂිත්වය සඳහා පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභව උපරිම ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට ශ්‍රී ලංකා සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය (Custodian of the Renewable Energy Resources) ක්‍රියාකරයි. උචිත විදුලිබල ප්‍රතිපත්තියක් සම්පාදනය, පුනර්ජනනීය බලශක්ති සංවර්ධනය, බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාවය ඇති වන අයුරින් ඉල්ලුම කළමනාකරණය මෙහි විෂයපථයට අදාළ වේ.

2020 වර්ෂයේදී නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය මුළු බලශක්ති සැපයුමෙන් සියයට 12ක් පමණක් වන අතර මහා පරිමාණ ජල විදුලිබලාගාරයන්හි දායකත්වය සියයට 25 ක් වේ. එක්සත් ජාතීන්ගේ තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක සහ වෙනත් ගෝලීය සම්මුතිවලට අනුගත වීම සහ වර්තමාන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය අනුව 2030 වන විට පුනර්ජනනීය බලශක්ති දායකත්වය සියයට 70 ක් දක්වා වර්ධනය කර ගැනීමටද අපේක්ෂිතයි. මහා පරිමාණ ජල විදුලි බලාගාර ජනන ධාරිතාවය උපරිම වශයෙන් ලඟාකර ගෙන ඇති පසුබිමක තවදුරටත් වර්ධනය කර ගැනීමට හැකියාව පවතිනුයේ නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන් මගින් පමණි.

2007 අංක 35 දරන ශ්‍රී ලංකා සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරියේ පනත ප්‍රකාර ප්‍රධාන අරමුණු වශයෙන්,

- (අ) නැවත බලගැන්විය හැකි බලශක්ති සම්පත් (RE) හඳුනාගැනීම, තක්සේරු කිරීම සහ සංවර්ධනය කිරීම.
- (ආ) බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීම සහ බලශක්ති සංරක්ෂණ වැඩසටහන් හඳුනාගැනීම, ප්‍රවර්ධනය කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ කළමනාකරණය කිරීම.
- (ඇ) බලශක්ති බෙදාහැරීම පිළිබඳ සුරක්ෂිතභාවය, විශ්වාසනීයත්වය සහ පිරිවැය සඵලතාවය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- (ඈ) බලශක්තිවල අවම ආර්ථික පිරිවැයට(ආනයනික බලශක්ති මත යැපීම අඩු කරනු ලැබීම) සහ බලශක්තිවල සුරක්ෂිතභාවයට අනුරූප වන පරිදි අධිකාරියට ස්වකීය පරමාර්ථ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් අරමුදල් පවතින බව තහවුරු කිරීම.

මේ සඳහා NRE ව්‍යාපෘති පිළිබඳ අනුමත කිරීමේ සහ ඇගයීමේ මාර්ගෝපදේශ වැඩි දියුණු කර ආයෝජකයන් අතරේ ව්‍යාප්ත කිරීම එනම් බලශක්ති ක්ෂේත්‍රයේ කාර්යක්ෂමතාව, ඵලදායිතාව, ආර්ථිකමය බව ඇතිවන අයුරින් හා පාරසරික සමබරතාව රඳවා ගනිමින් කටයුතු කිරීම අධිකාරියේ කාර්යභාරයයි. මෙහිදී බලශක්ති සැපයුම් කළමනාකරණය (Supply Side Management) සහ බලශක්ති ඉල්ලුම් කළමනාකරණය (Demand Side Management) පිළිබඳ අවධානය යොමු කෙරේ.

2002 අංක 35 දරණ ශ්‍රී ලංකා මහජන උපයෝගීතා කොමිෂන් සභා පනත යටතේ මහජන උපයෝගීතා කොමිෂන් සභාව (ම. උ. කො. ස) පිහිටුවා ඇති අතර එම පනතේ බලතල හා කාර්යයට අමතරව 2009 අංක 20 දරණ ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල පනතෙන් පහත සඳහන් බලතල හා කාර්යයන් ම. උ. කො. සභාවට පවරා ඇත.

2009 අංක 20 දරණ ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල පනත 03 වගන්තිය අනුව ශ්‍රී ලංකාව තුළ විදුලිබල කර්මාන්තය සඳහා ආර්ථික තාක්ෂණික හා ආරක්ෂක නියාමක වශයෙන් ක්‍රියා කිරීම සහ,

- (අ) විදුලිබල උත්පාදනය හා භාවිතය සම්බන්ධයෙන් රජයට උපදෙස් දීම.
- (ආ) බලපත්‍ර දැරීම් නියාමනය කිරීම හා පරීක්ෂා කිරීමේ කර්තව්‍ය ක්‍රියාත්මක කිරීම.
- (ඇ) විදුලිබල ව්‍යාපාර වලින් අයකරනු ලබන ගාස්තු සහ වෙනත් අයකිරීම් නියාමනය.
- (ඈ) (46) වන වගන්තිය පරිදි බලපත්‍ර ලාභීන්ගෙන් වාර්ෂික බද්දක් අයකරනු ලැබේ.

2.2 විගණන අරමුණ

නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන් සංවර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාවලියේදී නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති විදුලි බලාගාර සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමේ සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ කාර්යසාධනය ඇගයීම මෙම විගණනයේ අරමුණ විය.

2.3 සම්බන්ධිත ආයතන

නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන් සංවර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය හා සම්බන්ධිත ආයතන සහ ඒවායේ කාර්යයභාරය කෙටියෙන් පහත දැක්වේ.

ආයතනය -----	කාර්යයභාරය කෙටියෙන් -----
(අ) විදුලිබල අමාත්‍යාංශය	ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ අධීක්ෂණය
(ආ) ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය	බලශක්ති ගිවිසුම්වලට එළඹීම (SPPA)
(ඇ) මහජන උපයෝගීතා කොමිසම	විදුලි උත්පාදන බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම
(ඈ) මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය	පරිසර යෝග්‍යතාවය සලකා බලා සහතික නිකුත් කිරීම
(ඉ) ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුව	ව්‍යාපෘති සඳහා ඉඩම් පැවරීම් කටයුතු
(ඊ) වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව	ව්‍යාපෘති සඳහා යෝග්‍යතා සහතික නිකුත් කිරීම
(උ) වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව	ව්‍යාපෘති සඳහා යෝග්‍යතා සහතික නිකුත් කිරීම
(ඌ) වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව	ව්‍යාපෘති සඳහා යෝග්‍යතා සහතික නිකුත් කිරීම
(එ) වෙරළ සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව	ව්‍යාපෘති සඳහා යෝග්‍යතා සහතික නිකුත් කිරීම
(ඵ) ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය	ආයෝජන අනුමැතිය ලබාදීම
(ඹ) ශ්‍රී ලංකා මහවැලි අධිකාරිය	ව්‍යාපෘති සඳහා යෝග්‍යතා සහතික නිකුත් කිරීම

2.4 නිර්ණායක

පහත සඳහන් නිර්ණායක සැලකිල්ලට ගන්නා ලදී.

- (අ) විදුලිබල හා බලශක්ති අමාත්‍යාංශය විසින් සම්පාදිත ජාතික බලශක්ති ප්‍රතිපත්තිය
- (ආ) අමාත්‍යාංශයේ පුනර්ජනනීය බලශක්ති විධිවිධාන
- (ඇ) ශ්‍රී ලංකා සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය පනත හා විස්තරාත්මක මාර්ගෝපදේශය හා ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම තුළ ඇතුළත් ඉලක්ක
- (ඈ) ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල පනත සහ සංශෝධන.
- (ඉ) මහජන උපයෝගීතා කොමිසම සභා පනත
- (ඊ) දිගුකාලීන ජනන සැලැස්මෙහි (LTGEP) ඉලක්ක
- (උ) අන්තර්ජාතික බලශක්ති නියෝජිත ආයතනවල නිර්දේශ(පැරිස් සම්මුතිය).
- (ඌ) එක්සත් ජාතීන්ගේ දේශගුණ විපර්යාස පිළිබඳ රාමුගත සම්මුතියේ (UNFCCC)එකඟතාවයන් (COP- 26)

2.5 විගණනය සඳහා අධිකාර බලය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාරව හා ජාතික විගණන පනතේ 3(1)ඇ, 5(2) සහ 12(ඌ) ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී.

2.6 විගණන විෂය පථය

2.6.1 ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතිවලට අනුකූල වීම

මා විසින් උත්තරීතර විගණන ආයතනයන්ගේ ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතිවලට (ISSAI 3000-3200) අනුරූපව විගණනය සිදු කරන ලදී.

2.6.2 විෂය පථය

නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන් අතුරින් කුඩා ජල විදුලි බලාගාර, සූර්ය, සුළං බලය යන ප්‍රභවයන්හි සාපේක්ෂව ඉහළ ධාරිතාවයක් පවතින බැවින් හා ඊට අදාළව සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේ විවිධ අදියරයන්හි පවත්නා ව්‍යාපෘතීන්හි සංඛ්‍යාව ඉහළ බැවින් සවිස්තරාත්මක විගණනය ඉහත සඳහන් කළ නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන්ට සීමා කරන ලදී. විගණන මාර්ගෝපදේශ, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සහ විගණන පනතට අනුකූලව විගණන කටයුතු සැලසුම් කරන ලදී.

2016 –2019 කාලපරිච්ඡේදය තුළ සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය විසින් බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම්, අවලංගු කිරීම් හා ක්‍රියාත්මක කිරීම්, අධිකාරිය විසින් සකස් කරන ලද මාර්ගෝපදේශ අනුව පරීක්ෂාව සහ අනෙකුත් සම්බන්ධිත පාර්ශවයන්ගේ කාර්යභාරය ඇගයීමද මෙම විගණනයට ඇතුළත් වේ.

නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති සංවර්ධනය ඇගයීමේදී පවත්නා සීමාකාරී තත්ත්වයක් වශයෙන් තාක්ෂණික හා ශිල්පීය විශේෂඥ දැනුම විගණනය සඳහා යොදාගෙන නොමැති අතර ප්‍රමාණවත් ස්වාධීන තාක්ෂණික පර්යේෂණ තොරතුරු නොමැතිවීම හේතුවෙන් ලේඛන හා මාර්ගෝපදේශ මතවූ කරුණුවලට පමණක් විගණනය සීමා කරන ලදී.

2.7 විගණන ක්‍රමවේදය

ප්‍රතිඵල පාදක කරගත් ප්‍රවේශය (Result Oriented) පදනම්ව පහත සඳහන් විගණන ප්‍රවේශයන් මගින් මෙම විගණන පරීක්ෂණය සඳහා අදාළ සාක්ෂි රැස් කර ගන්නා ලදී.

- (අ) නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන් සංවර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය හා සම්බන්ධ පනත්, ජාතික ප්‍රතිපත්ති, දිගුකාලීන සැලසුම්, ගැසට් නිවේදන හා වෙනත් ලියකියවිලි අධ්‍යයනය.

- (ආ) නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන් සංවර්ධනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය හා සෘජුවම සම්බන්ධ වන ආයතන වලින් දත්ත හා තොරතුරු ලබාගැනීම හා විශ්ලේෂණය.
- (ඇ) නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති කර්මාන්තකරුවන්ගෙන් කරන ලද විමසීම් හා අදාළ අනෙකුත් ලියකියවිලි සමාලෝචනය.
- (ඈ) ජාත්‍යන්තර සංවිධාන සමග ඇති කර ගත් ගිවිසුම් පරීක්ෂාව.
- (ඉ) මාධ්‍ය වාර්තා අධ්‍යයනය හා පරීක්ෂාව.
- (ඊ) පිරිවැය ප්‍රතිලාභ විශ්ලේෂණය(Cost Benefit Analysis)
- (උ) සක‍්‍යතා අධ්‍යයන වාර්තා සහ ව්‍යාපෘති ගිවිසුම් පරීක්ෂාව.

3. විස්තරාත්මක විගණන සොයාගැනීම්

3.1 ආයතනික පසුබිම සහ මෙම කාර්ය සඳහා සුදානම

3.1.1 ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික බලශක්ති ප්‍රතිපත්තිය හා උපාය මාර්ග

3.1.1.1 ශ්‍රී ලංකාවේ ඉදිරි ඉලක්ක, වර්තමාන ගෝලීය බලශක්ති ප්‍රවණතාවයන්, එක්සත් ජාතීන්ගේ සත්වන තිරසර සංවර්ධන අභිමුඛාර්තය අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික බලශක්ති ප්‍රතිපත්තිය හා උපායමාර්ග (ගැසට් අංක 2135/61-2019-08-09) සකස් කර තිබුණි. මෙමඟින් 2050 දී සියලු බලශක්ති සැපයුම් ජාලයන්ගේ පූර්ණ සංක්‍රාන්තිය ලඟා කර ගැනීමට සැලසුම් කර ඇත. බාහිර පරිසරයේ සිදු විය හැකි සැලකිය යුතු වෙනස් වීම් වලට අනුගතවීම පිණිස බලශක්ති ප්‍රතිපත්තිය සමාලෝචනය සිදු කිරීම කළයුතු වුවද 2008 වර්ෂයේ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය නැවත සමාලෝචනය කිරීම 2019 වර්ෂයේදී එනම් වර්ෂ 11 කට පසුව සිදුකර තිබුණි. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ විදුලිබල සැපයුමට බලශක්ති උත්පාදනය කිරීමේ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම පිණිස බලශක්තිය පිලිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියේ කාලීනබව වැදගත්වන නමුත් ජාතික ප්‍රතිපත්තියට අනුගත නොවී අදාළ ව්‍යාපෘති යෝජනා ඉදිරිපත් වී ක්‍රියාත්මක වීමේ වටපිටාවක් 2019 තෙක් ගොඩනැගී තිබුණි.

3.1.1.2 රජයේ විදුලිබල සංවර්ධන ප්‍රතිපත්තියේ මූලික අරමුණ සමාජ සංවර්ධනයට උරදෙන භාවිතයට පහසු, පහසුම්ලබ්‍ය සැපයෙන, පිවිතුරු සුරක්ෂිත විශ්වසනීය මෙන්ම ආර්ථික ශබ්‍යතාවය සහිත බලශක්ති සැපයුමක් සහතික කිරීමයි. නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රතිපත්තිය හා එහි නැගී එන භූමිකාවට අවස්ථාව සලසා නව තාක්ෂණයෙන් සඵල වූ එවැනි පුනර්ජනනීය බලශක්ති මූලාශ්‍ර වැඩි වැඩියෙන් බලශක්ති ප්‍රවාහයට එකතු කර ගැනීමට, දේශගුණික විපර්යාස නිසා ඵල්ලවී ඇති අභියෝග ජයගැනීමට මෙම ප්‍රතිපත්තිය ඉවහල් විය යුතුවේ. නමුත්, ජාතික විදුලිබල ප්‍රතිපත්තියේ බලශක්ති සේවා සම්පාදනය යටතේ අවම පිරිවැය දිගුකාලීන ජනන ව්‍යාප්ති සැලැස්මේ(Least Cost Long Term Generation Expansion Plan) හඳුනාගත් විදුලි බලාගාර සැලසුම් කළ පරිදි ක්‍රියාවට නැංවීම කෙරෙහි අවධාරණය කරන නමුත් ජාතික විදුලිබල ප්‍රතිපත්තියෙහි ඉලක්ක හා ලංවීම මගින් සකස් කරනු ලබන දිගු කාලීන ජනන සැලැස්ම 2022-2041 සමග නොසැසඳුනි. අමප/21/1628/318/046 සහ 2021.08.20 දරන අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශයට අනුව 2021.09.13 දින පැවති අමාත්‍ය මණ්ඩල රැස්වීමේදී පහත සඳහන් ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති ඉලක්ක සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමැතිය ලබාදී තිබුණි.

- 2030 වසර වන විට විදුලිබල උත්පාදනයෙන් සියයට 70 ක් පුනර්ජනනීය ප්‍රභවයන් මගින් ලබා ගැනීම
- අනාගතයේදී නව ගල් අඟුරු බලාගාර පිහිටුවීමට කටයුතු නොකිරීම (No capacity addition for coal power plants)
- 2050 වන විට බලශක්ති උත්පාදනයේදී කාබන් උදාසීනභාවය ඇතිකර ගැනීම (Carbon Neutrality)

තවද අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය මඟින් විදුලිබල කර්මාන්තයට අදාළ පොදු ප්‍රතිපත්ති මාර්ගෝපදේශ මත පදනම්ව අවම පිරිවැය දිගුකාලීන ජනන සැලැස්ම 2022-2041 සකස් කිරීම සඳහා කඩිනම් පියවර ගන්නා ලෙස ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ සභාපතිට නියම කරන මෙන් විදුලිබල අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්ට උපදෙස් දී තිබුණි. එහෙත් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය 2021 ජූලි මස අවම පිරිවැය දිගුකාලීන ජනන සැලැස්ම 2022-2041 හි කෙටුම්පතක් ම.උ.කො. සභාවට ඉදිරිපත් කර තිබූ අතර, වර්තමාන ප්‍රතිපත්තියට අනුකූල නොවන බැවින් 2021 ඔක්තෝබර් 05 දිනැති ම.උ.කො. සභාවේ ලිපිය ප්‍රකාරව රජයේ නව ප්‍රතිපත්තියට අනුකූල වන පරිදි නව දිගුකාලීන ජනන සැලැස්ම 2022-2041 නැවත සකස් කර 2022 ජූනි 30 දිනට හෝ එදිනට පෙර ඉදිරිපත් කරන ලෙස ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයේ සාමාන්‍යාධිකාරී වෙත දැනුම් දී තිබුණි.

නමුත් ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් රජයේ නව ප්‍රතිපත්තියට අනුකූල නොවන පරිදි 2021 ඔක්තෝබර් මස අවම පිරිවැය දිගුකාලීන ජනන සැලැස්ම 2022-2041 එළිදක්වන ලදී. මෙහි 2041 වසර දක්වාම පුනර්ජනනීය ප්‍රභවයන්ගෙන් විදුලිබල උත්පාදනය සියයට 50 ක් වන අතර ගල් අඟුරු බලාගාර 02 ක්ද ඇතුළත් කර තිබුණි. 2021 සැප්තැම්බර් 22 දින එක්සත් ජාතීන්ගේ බලශක්ති සමුළුවට ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපතිවරයා විසින්ද මෙම නව ඉලක්ක දැනුම් දී තිබුණි. දැනට ක්‍රියාත්මක ලක්විජය ගල්අඟුරු බලාගාරයෙන් පමණක් වසරකට කාබන්ඩයොක්සයිඩ් (CO2) ටොන් 5,000 ක් පමණ විමෝචනය වීම මෙහිදී සැලකිල්ලට යොමුවියයුතු කරුණක් වුවද එසේ සිදුකර නොතිබුණි.

3.1.1.3 කේන්ද්‍රීය සම්බන්ධීකරණ යාන්ත්‍රණයක් මඟින් පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘති අනුමැතිය සඳහා වැයවන වසර 02 ටද වැඩි දීර්ඝකාලය අවම කෙරෙනු ඇති බවට ජාතික ප්‍රතිපත්තිය තුළ ඇතුළත්වුවද මෙතෙක් ඒ සඳහා අවශ්‍ය පියවර ගෙන නොතිබුණි. මේ හේතුවෙන් ව්‍යවසායකයින්ගේ වටිනා කාලය, ධනය, ශ්‍රමය අනවශ්‍ය පරිදි වැයවීම හේතුවෙන් ඔවුන් අධෛර්යමත් වී ව්‍යාපෘති අතහැර දැමීමට සිදුවීම හා නව බලශක්ති ප්‍රභවයන් ජාතික විදුලිබල ජාලයට එක්කර ගැනීමේ අවස්ථා එමගින් මගහැරී තිබුණි.

3.1.1.4 විදුලිබල අමාත්‍යාංශය විසින් පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘති අනුමැතිය සම්බන්ධීකරණය සඳහා සහ ඉඩම් අත්පත්කරගැනීම සම්බන්ධ රාජ්‍ය ආයතන සහ රේඛීය අමාත්‍යාංශ වල නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත කමිටුවක් 2019 අවසානයේදී පත්කිරීමට කටයුතු කරන බව ප්‍රතිපත්ති තුළ දැක්වෙතත් මෙතෙක් එම කමිටුව පත්කර නොතිබුණි. එසේ නොවීම මෙම ක්‍රියාවලිය සුමටව සිදු වීමට හා ජාතික ප්‍රතිපත්තිය මඟින් අපේක්ෂිත ඉලක්ක හා අරමුණු නියමිත කාල රාමුව තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට හා එමගින් අපේක්ෂිත කාර්යසාධනය ලඟා කර ගැනීමට බාධාවක් වී පැවතුණි.

3.1.2 නෛතික පසුබිම

2007 අංක 35 දරන ශ්‍රී ලංකා සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරියේ පනත මඟින් නැවත බලගැන්විය හැකි බලශක්ති සම්පත් (RE) හඳුනාගැනීම, තක්සේරු කිරීම , සංවර්ධනය කිරීම සහ බලශක්තිවල අවම ආර්ථික පිරිවැයට (ආනයනික බලශක්ති මත යැපීම අඩු කරනු ලැබීම) අනුව බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීමේ අවස්ථාව ශ්‍රී ලංකා සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරියට පැවරී ඇත. තවද 2009 අංක 20 දරන ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල පනත සහ 2013 අංක 31 දරන ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල සංශෝධන පනත, 2002 අංක 35 දරන මහජන උපයෝගීතා කොමිෂන් සභා පනත ප්‍රධාන වශයෙන් අදාළ වේ.

2009 අංක 20 දරන ශ්‍රී ලංකා විදුලිබල පනතේ 43 වගන්තිය අනුව සියලු මිලදී ගැනීම් තරඟකාරී මිල කැඳවුම් මඟින් සිදු කළ යුතු බැවින් සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරියේ බලපත්‍ර ලාභින්නන් පෙර පරිදි මිලදී ගත නොහැක. මෙම නීතිමය තත්වය තිබියදීද සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය එහි පනත ප්‍රකාරව බලපත්‍ර නිකුත් කිරීම අඛණ්ඩව සිදු කර තිබුණි. එහෙත් ලංවිම විසින් 2013 අංක 31 දරන ලංකා විදුලිබල (සංශෝධන) පනත අනුව සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරියේ බලපත්‍ර ලාභින්න සමඟ ගිවිසුම් වලට එලඹීම 2017 ජනවාරි 01 දින සිට එකවරම අත්හිටුවා තිබුණි. ඒ අනුව 2013 අංක 31 දරණ ලංකා විදුලිබල (සංශෝධන) පනතේ 43(4) වගන්තිය අනුව නව උත්පාදන පිරිසතයන් සැපයීම, දීර්ඝ කිරීම සඳහා තරඟකාරී මිලගණන් යටතේ අවම පිරිවැය මත මිල කැඳවුම් මඟින් බලශක්ති මිලදී ගැනීම සඳහා වූ නියමය පදනම් කරගෙන පෙර පැවති සම්මත අයක්‍රමය (Standard tariff) යටතේ ගිවිසුම් වලට එලඹීම අත්හිටුවා තිබුණි. 2007 අංක 35 දරණ සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය පනත ප්‍රකාරව මෙම මිලදී ගැනීම් ගිවිසුම් (SPPA) පුද්ගලික අංශයේ ආයෝජකයන් දිරිමත් කිරීම අරමුණු කර අමාත්‍ය මණ්ඩලය අනුමත කළ සම්මත අයක්‍රමයකට (Standard tariff) සිදු කර තිබුණි. පුනර්ජනනීය බලශක්ති සංවර්ධනයේදී මෙම ගැටළුකාරී තත්වය කඩිනමින් විසඳීමට කටයුතු කිරීම බෙහෙවින් වැදගත් වූ නමුත් එසේ කටයුතු කර නොමැතිබව නිරීක්ෂණය වේ.

3.2 නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති (NRE) මූලාශ්‍ර සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය

3.2.1 2030 හා 2050 වන විට ලභාකරගත යුතු ඉලක්කයන් වෙනුවෙන් වූ කෙටිකාලීන ඉලක්ක

එක්සත් ජාතීන්ගේ තිරසර සංවර්ධන න්‍යාය පත්‍රයට අනුව සහ වර්තමාන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියට අනුව වර්ෂ 2030 දී පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන් සියයට 70 ක් දක්වා වර්ධනය කර ගැනීමටද ජාතික බලශක්ති ප්‍රතිපත්තිය අනුව 2050 වර්ෂයේදී පුනර්ජනනීය බලශක්තීන්හි පූර්ණ සංක්‍රාන්තියකට ගමන් කිරීමටද අපේක්ෂිතයි. එසේම වර්ෂ 02 ට වරක් අදාළ දිගුකාලීන සැලසුම් සමාලෝචනයට ලක් කළ යුතු වේ. ඒ අනුව අදාළ දිගුකාලීන ඉලක්ක කරා ගමන් කිරීමේදී සපුරාගත යුතු කෙටිකාලීන ඉලක්ක හඳුනා ගැනීමකින් තොරව අදාළ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක වන බව

නිරීක්ෂණය වූයෙන් එම කෙටිකාලීන වශයෙන් අදාළ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මකවීමේ ප්‍රගතිය සලකා බැලීමට මේ හේතුවෙන් නොහැකි වී තිබුණි.

3.2.2 ව්‍යාපෘති සඳහා බලපත්‍ර ලබාදීම

2007 අංක 35 දරන ශ්‍රී ලංකා සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරියේ පනත සහ විස්තරාත්මක මාර්ගෝපදේශ අනුව 2017 වර්ෂයට පෙර හා පසු අනුගමනය කළ NRE ව්‍යාපෘති අනුමත කිරීමේ ක්‍රමවේදයන්ගේ ඉදිරි ඡේදවල විස්තර කෙරෙන දුර්වලතා හේතුවෙන් NRE ව්‍යාපෘතීන් සංවර්ධනය කිරීමේ කාර්යය පසුගාමී වී ඇති අතර ඊට අදාළ විස්තර පහත දැක්වේ.

2019.12.31 දිනට සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරියේ නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති මූලාශ්‍ර දායකත්වය මුළු ජනන ධාරිතාවයෙන් සියයට 11 ක් පමණි. (මූලාශ්‍රය: පුනර්ජනනීය බලශක්ති අංශය, සු. බ.අ)

විස්තර පහත දැක්වේ.

<u>මූලාශ්‍රය</u>	<u>ව්‍යාපෘති ගණන</u>	<u>ධාරිතාවය (මෙවො)</u>
කුඩා ජල විදුලි බලාගාර	206	417.26
සුළං විදුලි බලාගාර	15	128.15
ජෛව ස්කන්ධ විදුලි බලාගාර	12	43.53
සුර්යබල විදුලි බලාගාර- නිවාස	14	57.36
පියසි මත බලාගාර හැර(Tender 1 MW *6)		
එකතුව	247	646.30

3.2.2.1 නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘති සංවර්ධනය සඳහා හඳුන්වා දී ඇති මාර්ගෝපදේශය ඉතා සංකීර්ණ ක්‍රියාදාමයකින් යුක්ත වේ. එය වඩාත් සරල ඵලදායී ක්‍රමවේදයක් විය යුතුයි. මෙය ආයෝජකයින්ට අවශ්‍ය අනුමැතීන් සහ බලපත්‍ර ලබාගැනීමට නොහැකි වන පරිදි අධික වෙහෙසක් හා කාලයක් ගත වන ක්‍රියාවලියක් බවට පත් වී ඇත. සංවර්ධකයින්ට උත්පාදන බලපත්‍රය ලබාගැනීමේදී අදාළ රාජ්‍ය ආයතන 10න් (Line Agencies) අනුමැතිය ලබා ගත යුතු වේ. බලශක්ති බලපත්‍රය ලබාදෙන අවස්ථාව වන විට මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව හා වනජීවී දෙපාර්තමේන්තුව වැනි ආයතන වලින් ලබාගෙන ඇති අනුමැතීන්ගේ කාලය ඉකුත්වීම නිසා නැවත එම අනුමැතීන් දීර්ඝ කරගැනීමට ව්‍යාපෘති සංවර්ධකයින්ට සිදු වේ. එමනිසා උත්පාදන බලපත්‍ර ලබා ගැනීමට වසර 02 සිට වසර 05 දක්වා කාලයක් ගත කිරීමට සංවර්ධකයෙකුට සිදුවන බව නිරීක්ෂණය වේ.

3.2.2.2 2016.03.04 දිනැති PE/TECH/D/06/01 දරන විදුලිබල හා පුනර්ජනනීය බලශක්ති අමාත්‍යවරයා විසින් නිකුත් කළ පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘති විධාන අංක 01 ප්‍රකාරව අනාගතයේ වඩා සරල ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පියවර ගත යුතුය යන්න අධිකාරියේ බලධාරීන්ට දන්වා තිබූ නමුත් එම ක්‍රියාවලිය සරල වීමක් සිදු නොවීම නිසා අදාළ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ප්‍රමාදය තවදුරටත් පවතී.

3.3 සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය යටතේ ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම

3.3.1 නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘති ක්‍රියාත්මක කිරීම

බලශක්ති බලපත්‍රය නිකුත්කළද පහත සඳහන් විවිධ හේතූන් මත ව්‍යාපෘති 58 ක ඉදිකිරීම් කටයුතු මේවන විට නතර වී තිබීම විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය. මෙම ව්‍යාපෘති 58 මගින් සැපයෙන ධාරිතාවය මෙගාවොට් 0.03 සිට මෙගාවොට් 10 දක්වා පරාසයක් තුළ වූ විදුලි ධාරිතාවය මෙගාවොට් 129.75 ක් ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එක් කිරීමට නොහැකි වී තිබේ. (ඇමුණුම 1) අදාළ ව්‍යාපෘති සාරාංශගතව පහත දැක්වේ.

(අ) බලශක්ති බලපත්‍රය ලබාදෙන අවස්ථාව වන විට මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය , වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව හා වනජීවී දෙපාර්තමේන්තුව යන ආයතන වලින් ලබාගෙන ඇති අනුමැතියන්ගේ කාලය ඉකුත්වීම නිසා නැවත එම අනුමැතියන් දීර්ඝ කරගැනීමට ව්‍යාපෘති සංවර්ධකයන්ට සිදු වන අතර එහිදී අදාළ ආයතනයන් විසින් එම අනුමැතියන් දීර්ඝ කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම හා අනුමැතීන් ලබාදීම ප්‍රමාදවීම නිසා ඉදිකිරීම් කටයුතු ආරම්භ නොකළ මෙගාවොට් 23 ක ධාරිතාවයක් සහිත ව්‍යාපෘති 13 ක් විය.

(ආ) ඉඩම් අත්පත්කරගැනීමේ ප්‍රමාදයන් හේතුවෙන් මෙගාවොට් 13 ධාරිතාවයක් සහිත ව්‍යාපෘති 12 ක් විය.

(ඇ) ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් අත්සන් නොකිරීම නිසා මෙගාවොට් 80 ක ධාරිතාවයක් සහිත ව්‍යාපෘති 25ක් විය.

(ඈ) අනෙකුත් විවිධ හේතූන් මත මෙගාවොට් 14 ක ධාරිතාවයක් සහිත ව්‍යාපෘති 8 ක් වශයෙන්, ඉදිකිරීම් කටයුතු ඇණ හිටිබවට අවස්ථා නිරීක්ෂණය වීම.

මෙම සංකීර්ණ ක්‍රියාදාමය අවසන් අදියරට ලඟා වීමෙන් පසුවත් මෙවැනි තත්ත්වයන්ට නැවත නැවතත් ව්‍යවසායකයන්ට මුහුණ දීමට සිදුවීම ඔවුන් දැඩි ලෙස අධෛර්යමත් වීම හේතුවෙන් අදාළ ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට බාධාවක් වී තිබුණි. මේ අනුව මෙම ව්‍යාපෘතිවල ප්‍රමාදය වළක්වාලීම කළමණාකරනයේ පූර්ණ මැදිහත්වීම මත සිදුකල හැකිව තිබූ නමුත් එසේ සිදුකර නොතිබුණි.

3.3.2 අනුමැතිය ලද නමුත් ගිවිසුම් අත්සන් නොකිරීම

සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරියේ කාර්යභාරය යටතේ ව්‍යාපෘති අනුමත කිරීමේ කමිටුවේ (PAC) අනුමත වූ 2017 ජනවාරි 01 දින සිට 2019 දෙසැම්බර් 31 දක්වා සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය විසින් බලපත්‍ර සහ තාවකාලික අනුමැතිය ලබාදී ඇති සහ ජාල එකඟතාවයට ඉදිරිපත් කර ඇති මෙහා වොට් 4,014.84 ක ව්‍යාපෘති 1,374 ක ක්‍රියාකාරීත්වය තරගකාරී මිල කැඳවුම් ක්‍රමයට අවතීර්ණ වීම නිසා ලං.වි.ම විදුලි බලය මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම්* අත්සන් නොකිරීම හේතුවෙන් නතරවී තිබුණි.

මෙහිදී අවසාන පියවර වන ගිවිසුම් අත්සන් කිරීමේ අවස්ථාව තෙක් පැමිණ එම කාර්යය අත්හිටවූ ව්‍යාපෘති 30 ක්ද තාවකාලික අනුමැතිය ලද ව්‍යාපෘති 130 ක්ද විය. මෙම තත්වයට මූලික හේතුව 2017 වර්ෂය ආරම්භයේ සිට පැවති ක්‍රමවේදය එක්වරම අත්හිටවුවීම විය. මීට අදාළ තෛතික පසුබිම අංක 3.1.2 ඡේදයේ විස්තර කර ඇති අතර අත්හිටවූ ව්‍යාපෘති වලට අදාළ සවිස්තර තොරතුරු පහත පරිදි විය.

විස්තරය -----	ව්‍යාපෘති සංඛ්‍යාව -----	ධාරිතාවය (මෙහා වොට්) -----
ගිවිසුම් අත්සන් නොකළ	30	49.33
තාවකාලික අනුමැතිය ලද (අභිප්‍රාය ලිපිය නිකුත්කර නොමැති)	53	127.61
තාවකාලික අනුමැතිය ලද (අභිප්‍රාය ලිපිය දිර්ඝකර නොමැති)	77	110.67
ජාල එකඟතාවයට යොමුකළ	1214	3727.23
එකතුව	1374 ====	4014.84 =====

**“විදුලිබලය මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුමක්” යනු බෙදා හැරීමේ බලපත්‍රලාභීන්ට විදුලි බල ශක්තිය විකිණීමේ කාර්යය සඳහා පමණක්ම විදුලිබල ශක්තිය තොග වශයෙන් හෝ විදුලි උත්පාදන ධාරිතාව තොග වශයෙන් මිලදීගැනීම සඳහා විදුලි උත්පාදන බලපත්‍රලාභීයකු සමඟ සම්ප්‍රේෂණ බලපත්‍රලාභීයා විසින් එළඹුණ ගිවිසුමක් වේ.”*

3.3.3 ලද අයදුම්පත් කඩිනමින් සලකා බැලීම

2017 වර්ෂයේ සිට මේ දක්වා සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය විසින් අඛණ්ඩව සුර්ය බල, කුඩා ජල විදුලි බලාගාර ඇතුළු බලාගාර 144 ක් ඉදිකිරීම සඳහා සංවර්ධකයන්ගෙන් මුදල් සමඟ අයදුම්පත් භාර ගෙන ලං.වි.ම වෙත යොමු කර තිබූ තිබුණු අතර එම ව්‍යාපෘති සම්බන්ධව මෙතෙක් කිසිදු ප්‍රගතියක් දක්නට නොතිබුණි. විස්තර පහත දැක්වේ. ඒ අනුව ප්‍රභවයන් 7ක් යටතේ ව්‍යාපෘති 144

ක් වෙනුවෙන් ඉදිරිපත් වූ අයදුම්පත් වලට අනුව ධාරිතාවය මෙඟාවොට 699.96 ක් වූ අතර එම ව්‍යාපෘති වෙනුවෙන් අයදුම් කිරීමේදී අය විය යුතු ගාස්තු වශයෙන් රු. 42,233,000 ක් අධිකාරිය විසින් ලබා ගෙන ඇත. ඒ අනුව ඉහත සඳහන් කළ පරිදි තවදුරටත් ඉදිරිපත් වන අයදුම්පත් සඳහා අනුමැතිය ලබාදීම දිගින් දිගටම ප්‍රමාද වී පැවතුනි. මෙම ප්‍රමාදයන්ට බලපාන මූලික හේතුව ලෙස නිරීක්ෂණය වූයේ අදාළ ආයතන දෙක අතර සම්බන්ධීකරණ ක්‍රියාවලියේ පැවති දුර්වලතාවයක් විය. විස්තර පහත පරිදි විය.

ප්‍රභවය -----	ව්‍යාපෘති ගණන -----	ධාරිතාවය මෙ.වො. -----	අයදුම්පත් ගාස්තුව ආසන්න (රු.) -----
ජෛව ස්කන්ධ	11	64.10	3,755,000
සන අපද්‍රව්‍ය	18	106.30	6,215,000
ජලවිදුලි	33	61.76	4,738,000
සූර්ය බල	71	384.00	22,750,000
සුළං	9	81.50	4,525,000
තාප	1	2.00	150,000
අනෙකුත්	1	0.30	100,000
	-----	-----	-----
	144	699.96	42,233,000
	=====	=====	=====

3.4 අවම පිරිවැය දිගුකාලීන ජනන ව්‍යාප්ති සැලැස්ම (Least Cost Long Term Generation Expansion Plan)

3.4.1 සැලැස්ම පිළියෙල කිරීම

මෙය ලං.වි.ම ජනන සැලසුම් අංශය විසින් දශක දෙකක කාල පරිච්ඡේදයකට පිළියෙල කරනු ලබන අතර මහජන උපයෝගිතා කොමිෂන් සභාව වෙත අනුමැතියට යොමු කල යුතු වේ. වසර 02 ට වරක් නැවත සමාලෝචනය කරනු ලබයි.

3.4.2 දිගුකාලීන ජනන ව්‍යාප්ති සැලැස්මට (LTGEP) අනුව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ඉලක්ක

විස්තර පහත වගුවෙන් දැක්වේ.

ප්‍රභවය	LTGEP 2015-2034(MW)	LTGEP 2018-2037(MW)	වෙනස්වීම	කාර්යසාධනය 2019 (MW)
-----	-----	-----	-----	-----
කුඩා ජල විදුලි බලාගාර	388	359	(29)	417
සුළං	254	194	(60)	128
ජෛව ස්කන්ධ	99	44	(55)	44
සූර්ය බලාගාර				
නිවැසි පියසි මත සූර්ය පැනල ඇතුළත්ව	61	305	244	318

අදාළ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

(අ) ඉහත ඉදිරිපත්කර ඇති තොරතුරු අනුව ලං.වි.ම. මඟින් ප්‍රකාශයට පත්කර ඇති LTGEP 2015-2034 මඟින් සුළං හා ජෛව ස්කන්ධ බලාගාර මඟින් 2019 වර්ෂය අවසාන වනවිට ලභාකර ගැනීමට සැලසුම් කළ ඉලක්කයන් LTGEP 2018-2037 මඟින් මෙගාවොට් 29 සිට 60 දක්වා පරාසයන් තුළ පහත හෙළා ඇති අතර සුළං බල සහ ජෛව ස්කන්ධ විදුලි ජනනය සඳහා 2019 වර්ෂය වන විට ලභා විය යුතු ඉලක්කයන්ද කුඩා ජල විදුලි බලාගාර හැර අනෙක් ව්‍යාපෘති මඟින් ලභාකරගෙන නොතිබුණි.

(ආ) ලං.වි.ම. මඟින් LTGEP 2015-2034 හි ඉලක්ක කරගත් කාර්යසාධනය ලභාකරගැනීමට අපොහොසත් වීම මත LTGEP 2018-2037 වඩාත් පහසු ඉලක්කයන් ඇතුළත් කරමින් අනුමත කරගෙන ඇති බව පෙනේ. එමෙන්ම කුඩා ජල විදුලි බලාගාර සම්බන්ධයෙන් වූ ඉලක්ක සහ කාර්යසාධනය තාර්කික හා අභිප්‍රේරණාත්මක නොවන බවත් පෙනීයයි.

(ඇ) LTGEP 2018-2037 අනුව 2020 වර්ෂය සඳහා ප්‍රකාශිත තොරතුරු ප්‍රකාරව 2020 වර්ෂය අවසාන වන විට සියයට 18.4 ක නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති විදුලි සැපයුමක් කරා ලභාවීමට සැලසුම්කළද ලභාකර ගත් සත්‍ය දායකත්වය සියයට 12 ක් පමණක් වේ. එනම් නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති අතර කුඩා ජල විදුලි බලාගාරයන්හි දායකත්වය සියයට 7 කි. සූර්ය සහ සුළං බලශක්ති දායකත්වය මුළු බලශක්ති සැපයුමෙන් සියයට 5 ක් පමණි. මහා පරිමාණ ජල විදුලි බලාගාර ජනන ධාරිතාවය උපරිම වශයෙන් ලභාකර ගෙන ඇති පසුබිමක නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවයන් මඟින් සැලකිය යුතු වර්ධනයක් ලභා කර ගත යුතුය.

(ඇ) අපේක්ෂිත පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදන ඉලක්ක ලඟාකර ගැනීමට නොහැකි වීමට ලං.වි.ම. 2017 වර්ෂයේ සිට සම්මත අයකුමය මත (standard tariff basis) පුනර්ජනනීය බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් අත්සන් කිරීම අත්හිටුවීමද බලපා තිබේ. මේ දක්වා කුඩා ජල විදුලි බලාගාර සඳහා කිසිදු ආකාරයේ මිල ගණන් කැඳවීමක් සිදු කර නොතිබූ අතර එමනිසා කුඩා පරිමාණ ජල විදුලි බලාගාර ඉදිකිරීමේ අභිප්‍රාය ඇති සැපයුම්කරුවන් කර්මාන්තයට පිවිසීම වැලැකී තිබීම හා ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලයට අඩු මිලකට විදුලිය මිලදී ගැනීමට ඇති හැකියාවද අහිමි වී ඇත. එම නිසා පුද්ගලික ඩීසල් බලාගාර වලින් අධික මිලට විදුලිය මිලදී ගැනීම හා විදේශ විනිමය පිටරටවලට ගලා යෑමද ක්‍රමක්‍රමයෙන් පසු ගිය වසර වල වැඩි වී තිබුණි. ඒ අනුව 2017 ට සාපේක්ෂව 2020 වර්ෂයේ සමස්ත හදිසි මිලදී ගැනීම් වැඩිවීමේ ප්‍රතිශතය 14 ක් බව නිරීක්ෂණය විය. විස්තර උපලේඛන 02 හි දැක්වේ.

3.4.3 පුනර්ජනනීය බලශක්ති සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා තරඟකාරී මිල කැඳවීම

3.4.3.1 ශ්‍රී ලංකාවේ පුනර්ජනනීය බලශක්ති සැපයුම් කර්මාන්තය 2017 වර්ෂය ආරම්භය දක්වාම සම්මත ගාස්තු (standard tariff) මිල ක්‍රමය මත පදනම්ව ක්‍රියාත්මක වූ අතර නව්‍ය කර්මාන්තයක් මෙන්ම ඉහල ආයෝජනයක්ද අවශ්‍ය වූ බැවින් දේශීය ආයෝජකයන් ආකර්ෂණය කර ගැනීමෙහිලා සම්මතමිල ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කෙරුණි. ප්‍රධාන වශයෙන්ම කුඩා පරිමාණ ජල විදුලි බලාගාර ක්ෂේත්‍රය මේ යටතේ ඉහල කාර්යසාධන මට්ටමක් ලඟාකර ගැනීමට සමත් විය. කෙසේ වුවද, 2017 වර්ෂයේ ආරම්භයේ සිට තරඟකාරී මිල ක්‍රමය මත පදනම්ව කොන්ත්‍රාත් පිරිනැමීමට ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරන ලදී. ඒ වන විට සම්මත විදුලිය මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම් (SPPA) අත්සන් කළ ව්‍යාපෘති පමණක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු කෙරුණි. එම අවස්ථාව වන විට කුඩා ජල විදුලි බලාගාර, සූර්ය බලාගාර, සුළං බලාගාර ආදී නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති ක්ෂේත්‍රයන්හි ආයෝජනය කිරීමට අභිප්‍රාය ඇති නව ආයෝජකයින් 144 ක් ශ්‍රී ලංකා සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරියේ ලියාපදිංචි වී පොරොන්දු ලේඛනයේ රැදී සිටිය අතර ආයෝජකයින් 1,374 ක් බලාගාර ඉදිකිරීමේ ක්‍රියාවලියේ විවිධ අදියරයන්හි අනුකූලතා සපුරාලමින් සිටියහ.

3.4.3.2 ඒ අනුව සම්මත ගාස්තු මිල ක්‍රමය අත්හිටවූ 2017 ජනවාරි මස සිට 2019 දක්වා ලං.වි.ම. විසින් සූර්ය සහ සුළං බලශක්ති ව්‍යාපෘති 6ක් සඳහා පමණක්(මෙගා වෝට් 191) තරඟකාරී මිල ගණන් කැඳවා ඇති අතර එම ව්‍යාපෘතිවල වර්තමාන තත්ත්වය පහත දැක්වේ.

ව්‍යාපෘතිය	බලාගාර ගණන	මුළු ධාරිතාවය (MW)	ව්‍යාපෘති ප්‍රගතිය
2x10 MW සුළං විදුලි බලාගාර	2	20	2020 ජූනි මාසයේදී ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එක්කර ඇත.
60x1 MW සුර්ය බල විදුලි බලාගාර	35	35	ආරම්භ කිරීමට (Pending commissioning) ඇති - 22 ආරම්භකර ඇති (Commissioned)- 13
90x1 MW සුර්ය බල විදුලි බලාගාර	71	71	ගිවිසුම් අත්සන් කල-17 එයින් ඉදිකිරීම් ආරම්භ කිරීමට නියමිත-10, ගිවිසුම් අත්සන් කිරීමට ඇති - 53 කැබිනට් අනුමැතිය සඳහා -1
2x10 MW සුර්ය බල විදුලි බලාගාර	2	20	ඉඩම් ලබාදී නොමැත (Yet to be land clearance, Pending PPA)
60MW සුළං විදුලි බලාගාර(1MW-10MW)	4	35	ලංසු ඇගයීම් කටයුතු සිදුවෙමින් පවතී.
සුර්ය බල විදුලි බලාගාර (වගාවන් සහිත)	1	10	ගිවිසුම් අත්සන් කිරීමට ඇත.
එකතුව	114	191MW	

අදාළ නිරීක්ෂණ පහත පරිදි විය.

- (අ) මෙගා වෝට් 01 විදුලිබල ව්‍යාපෘති 114ක් (මෙගා වෝට් 146) සඳහා පමණක් කොන්ත්‍රාත් ප්‍රදානය කර ඇති අතර ඉන් 2019 වර්ෂයේ දෙසැම්බර් මස අවසානය තෙක් ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එකතු කර ඇත්තේ 2017 වර්ෂයේ ප්‍රදානය කල මෙගා වෝට් 1 බැගින් ව්‍යාපෘති 6ක් පමණි. සුළං බලාගාර 2ක් පමණක් ඉදිවෙමින් පවතින අතර මෙගා වෝට් 60 ධාරිතාවයක් ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට එක්කරගැනීම සඳහා අයදුම්පත් කැඳවා තිබුණි. ප්‍රදානය කර ඇති ව්‍යාපෘති අතරින් මෙගා වෝට් 20 සුර්ය බල විදුලි ව්‍යාපෘති 2ක් ඉඩම් ලබාගැනීමේ දුෂ්කරතා හේතුවෙන් නතරවී තිබේ.
- (ආ) දැනට ක්‍රියාත්මකවන LTEGP 2022-2041 අනුව සුර්ය හා සුළං බල පුනර්ජනනීය විදුලි සංවර්ධන ක්ෂේත්‍රයේ අපේක්ෂිත ඉලක්කයන් කරා ලඟාවීම අභියෝගාත්මක වන බව නිරීක්ෂණය කෙරුණි.

අදාළ තොරතුරු පහත පරිදි විය.

පුනර්ජනනීය බලශක්ති ප්‍රභවය	2020.12.31 දිනට සත්‍ය කාර්යසාධනය MW	ඉලක්කගත කාර්යසාධනය 2022 MW	ඉලක්කගත කාර්යසාධනය 2030 MW
කුඩා ජල විදුලි බලාගාර	410	464	554
සුළං විදුලි බලාගාර	179	268	1,013
ජෛව ස්කන්ධ විදුලි බලාගාර	50	81	120
සූර්ය බල විදුලි බලාගාර	425	1,039	2,684

ඒ අනුව පුනර්ජනනීය විදුලි බලාගාරයක් සඳහා කොන්ත්‍රාත් ප්‍රදානය කළ අවස්ථාවේ සිට ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට සම්බන්ධ කරන අවස්ථාව දක්වා වසර දෙකක පමණ කාලයක් ගත වන බවත් සුළං බල විදුලි බලාගාර සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් 2022 වර්ෂයේ අපේක්ෂිත ඉලක්කය මෙහා වෝට් 268 ක් වන අතර 2020 වර්ෂය අවසාන වන විට මෙහා වෝට් 179 ක් ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට සපයනු ලබන බවත් නිරීක්ෂණය විය. එසේම 2022 වසර අවසාන වන විට මෙහා වෝට් 268 ක ඉලක්කයක් කරා ලඟාවිය යුතු වුවද දැනට අයදුම්පත් කැඳවා ඇත්තේ මෙහා වෝට් 60ක ධාරිතාවයක් සඳහා පමණක් විය.

(ඇ) ශ්‍රී ලංකාව තුළ 2020 වසර අවසන් වන විට මෙහා වෝට් 425 ක සූර්ය බල ව්‍යාපෘති සංවර්ධනය කර ඇති අතර 2022 හා 2030 වසර සඳහා ඉලක්කගත සංවර්ධනය පිළිවෙලින් මෙහා වෝට් 1039 ක් සහ මෙහා වෝට් 2,684ක් වේ. 2020 වසර ආරම්භයේදී සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේ පවතිනුයේ බලශක්ති බලපත්‍ර නිකුත් කළ ව්‍යාපෘති 46 ක් (මෙහා වෝට් 91) සහ තාවකාලික අනුමැතිය ලබාදුන් ව්‍යාපෘති 33 ක් (මෙහා වෝට් 69) සහ තවමත් කොන්ත්‍රාත් ප්‍රදානය නොකළ එක් ව්‍යාපෘතියක් (මෙහා වෝට් 10) පමණක් බැවින් පුනර්ජනනීය බලශක්ති සංවර්ධන ඉලක්කයන් ලඟාකරගැනීම ගැටලු සහගත බව නිරීක්ෂණය විය.

3.4.4 ක්‍රියාත්මකව පවත්නා NRE ව්‍යාපෘතීන්ගෙන් මිලදී ගත් විදුලිය සඳහා නියමිත පරිදි ගෙවීම් කිරීම

අදාළ විස්තර පහත පරිදි විය.

3.4.4.1 සම්මත විදුලි මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුමට අනුව විදුලි බලාගාරයන්හි මනු කියවීම් කළ දින සිට දින 30ක් ඇතුළතදී ගෙවීම් කළ යුතු වුවද, 2021 ජූලි මස ඉදිරිපත් කළ ඉන්වොයිස් පත් සඳහා 2021 දෙසැම්බර් මස වනවිටත් ගෙවීම් සම්පූර්ණ කර නොතිබුණි. මේ අනුව ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් පුනර්ජනනීය බලශක්ති සැපයුම්කරුවන්ගෙන් මිලදී ගනු ලබන විදුලිය සඳහා කළ යුතු ගෙවීම් 2021 වර්ෂයේ අග භාගය වන විට මාස 06 ක පමණ ප්‍රමාද වීමක් සිදු වන බව නිරීක්ෂණය විය. නියමිත දින පසුවී සිදුකරනු ලබන ගෙවීම් සඳහා පොලී මුදලක් සැපයුම්කරුවන්ට ගෙවිය යුතුවන බවට සම්මත විදුලි මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුමෙහි සඳහන් වන බැවින් ප්‍රමාද ගෙවීම් වෙනුවෙන් පොලී මුදලක් (Prime Rate) ගෙවීමට සිදුවීමේ අවදානමක් ඇති බවද නිරීක්ෂණය විය.

3.4.4.2 එසේම ගෙවීම් ප්‍රමාද වීම හේතුකොටගෙන ආයෝජකයන්ට ණය වාරික ගෙවීමේ දුෂ්කරතා පැන නැගී ඇති අතර ආයෝජකයන් සඳහා මූල්‍ය ආයතනවලින් ලබාදෙන ණය පොළී අනුපාත ඉහල යාමේ අවදානමක්ද පවතී. එමෙන්ම මූල්‍ය අවධානම නිසා නව ආයෝජනයන් අධෛර්යමත් වීමේ සහ ඉල්ලුම් මිල ගණන් ඉහළයාමේ හැකියාවක්ද පවතී.

3.5 පොදු කරුණු

3.5.1 විදුලිබල උත්පාදනය සම්බන්ධයෙන් වර්තමානයේ පවතින අභියෝග

2019 වර්ෂයේදී සමාලෝචනය කිරීමට යෙදුණු ශ්‍රී ලංකාවේ බලශක්ති පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය මඟින් හා 2021-09-13 දින අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලද බලශක්ති පිළිබඳ ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධාන ඉලක්ක මඟින් ශ්‍රී ලංකාවේ බලශක්ති අවශ්‍යතාවය සපුරා ගැනීමේ ක්‍රමවේද හඳුනාගෙන තිබුණි. ඒ අනුව බලශක්තිය පිළිබඳ අවම පිරිවැය දිගුකාලීන ජනන සැලසුම් සකස් කිරීම සිදුවිය යුතු වුවද එම සැලැස්ම රජයේ නව ප්‍රතිපත්තියට අනුකූල නොවන අයුරින් සකසා තිබීමේ පසුබිමක් තුළ කොවිඩ් වසංගත තත්ත්වය හමුවේ ආර්ථිකය යළි පන නැංවීම හා ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය මුහුණ දී ඇති විදේශ විනිමය සංවිත ගැටළුව බලශක්ති උත්පාදනයට අවශ්‍ය ඉන්ධන ආනයනය කිරීමේදී බාධකයක් වීම හා විදුලිබල මණ්ඩලයේ වත්මන් මූල්‍ය තත්ත්වය හමුවේ අවශ්‍ය ඉන්ධන ලබා ගැනීම දුෂ්කරවීම හේතුවෙන් විදුලි ඉල්ලුම අඛණ්ඩව සැපයීමේදී පුනර්ජනනීය බලශක්තිය කෙරෙහි යොමුවීමේ වැදගත්කම වර්තමානයේදී කැපී පෙනේ.

3.5.2 සූර්ය බල සංග්‍රාමය (Battle for Solar Power)

විදුලිබල හා පුනර්ජනනීය බලශක්ති අමාත්‍යාංශය සහ සුනිත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය සමග එක්ව රටේ විදුලි පාරිභෝගිකයන්ට පුනර්ජනනීය විදුලිය නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා සූර්ය බල සංග්‍රාමය නමින් ප්‍රජා විදුලි ජනන වැඩසටහනක් 2016 අගෝස්තු 04 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුමැතිය අනුව ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. විදුලි පාරිභෝගිකයන්ගේ නිවාස වල පියසි මත සවි කළ සූර්ය පැනල මඟින් නිපදවෙන විදුලිය ජාතික ජාලයට සම්බන්ධ කිරීම සඳහා 2016 සැප්තැම්බර් 06 දින මෙම වැඩසටහන ආරම්භ කරන ලද අතර 2017 වර්ෂය පුරා පවත්වා ගෙන යන ලදී. මෙය ක්‍රම තුනකින් එනම් ශුද්ධ මනුකරණය (net metering), ශුද්ධ ගිණුම්කරණය (net Accounting) සහ නෙට් ප්ලස් (Micro Power Producers) ලෙස ක්‍රියාත්මක වේ. 2025 වන විට පියසි 1,000,000 මඟින් මෙගා වොට් 1000 ක ධාරිතාවයක් ජනනය කිරීමට ඉලක්ක කර තිබුණද 2020 වර්ෂය දක්වා පාරිභෝගිකයන් 24,696 ක් විසින් ජාතික ජාලයට මෙගා වොට් 269 ක ධාරිතාවයක් පමණක් සම්බන්ධ කර තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. මෙහිදී වාර්ෂිකව ලභාකර ගත යුතු ඉලක්කයන් හඳුනාගැනීමක් සිදුකර නොතිබීමද එකී ඉලක්කයන් සපුරා ගැනීමේදී බාධාවක් වී තිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

3.5.3 පාරිසරික යෝග්‍යතාවය

2015 නොවැම්බර් මස ප්‍රංශයේ පැරිස් නුවර පැවති එක්සත් ජාතීන්ගේ දේශගුණ විපර්යාස පිළිබඳ රාමුගත සම්මුතියේ 21 වන සැසිවාරයේදී පැරිස් ගිවිසුම(Paris Convention) සම්මත කරගන්නා ලදී. දේශගුණ විපර්යාස වල අහිතකර බලපෑම් සඳහා ශ්‍රී ලංකාව වැනි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලට මුහුණපෑමට සිදුවී ඇත්තේ දියුණු වූ කාර්මීකරණය වූ රටවල් විසින් අතීතයේ හා වර්තමානයේ අධික ලෙස මුදාහරින ලද හරිතාගාර වායු නිසා බැවින් එක්සත් ජාතීන්ගේ දේශගුණ විපර්යාස පිළිබඳ රාමුගත සම්මුතියේ (UNFCCC) පරිදි සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවලට අහිතකර දේශගුණ විපර්යාසවල බලපෑම අවමකිරීම සඳහා ගනුලබන ක්‍රියාමාර්ග සඳහා අවශ්‍යවන මූල්‍යමය, තාක්ෂණ හා ධාරිතා වර්ධනය සංවර්ධිත රටවල් විසින් ලබා දියයුතු වේ. මේ අනුව පාර්ශව රාජ්‍යක් වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව ලබාදුන් අපේක්ෂිත දේශීයව තීරණය කරනලද, ගෝලීය උෂ්ණත්වය ඉහළයාම 2 C⁰ ට අඩුවෙන් තබා ගැනීමේ ගෝලීය ප්‍රඥප්තිය සඳහා දායකවීමය.

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණයන් කෙරේ.

3.5.3.1 2016 අප්‍රේල් 22 දින එක්සත් ජාතීන්ගේ මූලස්ථානයේදී ශ්‍රී ලංකාව මෙම ගිවිසුමට අත්සන් කරන ලද අතර බලශක්ති උත්පාදනය, ප්‍රවාහන කර්මාන්ත, අපද්‍රව්‍ය හා වන සම්පත් යන ක්ෂේත්‍ර වලින් විමෝචනය වන හරිතාගාර වායුන් වන කාබන්ඩයොක්සයිඩ් (CO2) මීතේන්(CH4) සහ නයිට්‍රස් ඔක්සයිඩ් (NO2) අවම කිරීමට ඒ අනුව නියමිත විය.

ශ්‍රී ලංකාව වසර 2030 වන විට දැනට කටයුතු කරන පරිදිම කටයුතුකරමින් බලශක්ති ක්ෂේත්‍රයෙහි හරිතාගාර විමෝචනය සියයට 20 කින් එනම් කොන්දේසි රහිතව ජාතික ධාරිතාවෙන් සියයට 4ක් සහ කොන්දේසි සහිතව එනම් බාහිර පාර්ශවයන්ගේ සහයෝගිතාව මත සියයට 16 ක් අඩු කළ යුතු බව නිරීක්ෂණය විය. මේ අනුව පිවිතුරු බලශක්ති වලට පූර්ණ වශයෙන් සංක්‍රාන්ති වීම තුලින් පමණක් එළඹී ගිවිසුම් සපුරා ගැනීමට අවකාශ ලැබිය හැකි වුවත් එවැන්නක් වර්තමාන තත්ත්වයට අනුව ඉදිරියේදී ලඟකර ගැනීම පහසු නොවන බව නිරීක්ෂණය විය.

3.5.3.2 විදුලිබල කෙෂ්ත්‍රයේ කාබන් විමෝචනය අඩුකිරීම සඳහා ජාතික මට්ටමින් පිළිගත් දායකත්වය(Nationally Determined Contributions -NDCs 7) මගින් ඉන්ධන බලාගාර වෙනුවට ද්‍රවිකෘත ස්වාභාවික වායු බලාගාර (LNG) හඳුන්වා දීමටද තීරණය කර තිබුණද එකඳු බලාගාරයක් හෝ මේ වන විට ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණි.

3.6 බලශක්තිය පිළිබඳ තිරසර සංවර්ධන අරමුණු කරා ලඟාවීම (Sustainable Development Goals-07)

එක්සත් ජාතීන්ගේ තිරසර සංවර්ධනය පිළිබඳ න්‍යාය 2015-2030 කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාව ක්‍රියාත්මක කිරීමට බැඳී සිටී. ශ්‍රී ලංකාව ඒ සම්බන්ධයෙන් 2017 අංක 19 දරණ ශ්‍රී ලංකා තිරසර සංවර්ධන පනත පාර්ලිමේන්තුවෙහි සම්මත කර තිබේ. ශ්‍රී ලංකාව ලෝකයේ හරිත රටවල් (Greenest country) අතරේ 39 වැනි ස්ථානයේ පසුවන අතර, තිරසාර අරමුණට 2030 දී ලඟා වීමට නම් රාජ්‍ය මෙන්ම පුද්ගලික අංශය සහයෝගීතාවයෙන් ක්‍රියාත්මක විය යුතු වේ. අදාළ ඉලක්ක සපුරා ගැනීම පිළිබඳ නිරීක්ෂණ පහත දැක්වේ.

3.6.1 මුළු විදුලි බල උත්පාදනය සහ පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය

විදුලිබල අමාත්‍යාංශයේ තිරසාර සංවර්ධන අරමුණු වලට 2030 වන විට පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය මුළු විදුලි බල උත්පාදනයෙන් සියයට 70ක් විය යුතු බවට තීරණය කර තිබුණු අතර 2020 වර්ෂය අවසාන වන විට පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය මුළු විදුලි බල උත්පාදනයෙන් සියයට 37 ක් පමණි.

ඒ අනුව පසුගිය වසර 06 ක පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය මුළු විදුලි බල උත්පාදනයට සාපේක්ෂව 2015 සිට 2020 දක්වා පිළිවෙලින් සියයට 49 සිට සියයට 31 දක්වා පරාසයකදී, නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය සියයට 8 සිට සියයට 12 ක් වශයෙන් අවම දායකත්වයක් නිරීක්ෂණය විය. විස්තර පහත පරිදි විය.

වර්ෂය	මුළු විදුලි බල උත්පාදනය (ගිගාවොට්)	පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය (ගිගාවොට්)	පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනයේ %	නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය (ගිගාවොට්)	නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනයේ %
2015	13,090	6,371	49	1,467	11
2016	14,148	4,641	33	1,160	8
2017	14,671	4,523	31	1,464	10
2018	15,257	6,864	45	1,715	11
2019	15,937	5,545	35	1,761	11
2020	15,719	3,911	25	1,866	12

3.6.2 තිරසර සංවර්ධන අරමුණු

3.6.2.1 තිරසර සංවර්ධන අරමුණු 7.1 අනුව 2030 වනවිට සියලු දෙනාටම දැරිය හැකි, විශ්වසනීය හා නවීන බලශක්ති මූලාශ්‍රවලට ප්‍රවේශවියහැකි බව තහවුරු කිරීම වුවත් විදුලිය සැපයුම සහිත ජනගහනයේ ප්‍රමාණය 2016 වර්ෂයේ පැවති සියයට 99.3 සිට 2020 වර්ෂයේ දී සියයට 99.9 දක්වා වර්ධනය වී ඇතත් සමස්ත විදුලි සැපයුමෙහි පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය සියයට 37කි. මෙයින් නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය සියයට 12 කි. මෙම නව පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය මෙහා වෝට් 895 මත ලඟා කරගැනීමට හැකිවී ඇත්තේ වාර්ෂිකව කිලෝ ග්‍රෑම් මිලියන 2124.7 ක කාබන්හරණයක් පමණි.

3.6.2.2 තිරසර සංවර්ධන අරමුණු 7.3 අනුව 2030 වනවිට බලශක්ති කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීමේ ගෝලීය අනුපාතිකය දෙගුණයක් කිරීම සඳහා 2025 වන විට ගිගා වෝට් පැය 600 ක් සංරක්ෂණය කළ යුතු වුවත් 2019 වර්ෂය තුළ බලශක්ති ඉල්ලුම් කළමනාකරණ ජනාධිපති විශේෂ කාර්යය බලකාය විසින් (ODSM) ශාඛා පාරිභෝගිකයන් අතර ආලෝක විමෝචන ඩයෝඩ් මිලියන 10 ක් සහන මිලට සැපයීම පමණක් සිදු කර තිබුණි.

4. නිර්දේශ

- 4.1 ජාතික විදුලිබල ප්‍රතිපත්තියෙහි පුනර්ජනනීය බලශක්තියෙහි දායකත්වය ඉහළ නැංවීම යටතේ, සම්මත මිල ක්‍රමවේදය සක්‍රියව පැවති අවධියේ සුනීත්‍ය බලශක්ති අධිකාරිය වෙත ඉදිරිපත් වූ එනමුත් එම ක්‍රමවේදය නතරවූ බැවින් ප්‍රගතියක් නොලද දැනට අනුමැති ක්‍රියාවලියේ විවිධ අවස්ථාවල ඇති අයදුම්පත් සුදුසු අන්තර්කාලීන වැඩ පිළිවෙලක් මඟින් තරඟකාරී ක්‍රමවේදයකට යොමු කිරීම තුළින් සංවර්ධනයට පියවර ගැනීම.
- 4.2 2017 ජනවාරි 01 දින සිට ලංවිම සමග සම්මත අයක්‍රමය යටතේ විදුලිය මිලදීගැනීමේ ගිවිසුම් අත්සන් කිරීමට නියමිත දැනට උත්පාදන බලපත්‍ර හිමි හා අභිප්‍රාය ලිපි නිකුත් කළ ව්‍යාපෘති 1,374 ක් වර්ෂ 03 දක්වා ප්‍රමාද වී ඇති බැවින් සංවර්ධන කටයුතු ආරම්භ කිරීම සඳහා යෝග්‍ය කටයුතු කඩිනමින් සම්පාදනය කිරීම සුදුසු වේ.
- 4.3 වර්තමාන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය අනුව 2030 වන විට මුළු පුනර්ජනනීය බලශක්ති උත්පාදනය සියයට 70 ක් දක්වා වර්ධනය කර ගැනීමටද අපේක්ෂිත වන අතර අධිකාරියෙහි මහ පෙන්වීම හා අධීක්ෂණය යටතේ දේශීය සහ විදේශීය පුද්ගලික අංශයේ ඉහළ ක්‍රියාකාරී සහභාගිත්වයක්ද අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. මේ සඳහා සුර්යය සහ සුළං බල ධාරිතාවය මෙඟා වොට් 8,000 ක් දක්වා වර්ධනය කළ යුතුය. නමුත් සුර්ය බලය එලදායි මට්ටමට ලඟා නොවීමට හේතු වශයෙන් ඉහළ පිරිවැය හා ලාභදායි මූල්‍ය ක්‍රම නොමැති වීම දැක්විය හැක. ඒ සඳහා ණය හා දිරිගැන්වීමේ ක්‍රම හඳුන්වා දීම කළ යුතුවේ. පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ව්‍යාපෘති හරහා පුද්ගලික හා රාජ්‍ය අංශය එකතුව අවශ්‍ය කරන ශක්තිය සුර්ය බල ජනනයට ලබා දිය යුතුය.
- 4.4 2007 අංක 35 දරන ශ්‍රී ලංකා සුනීත්‍ය බලශක්ති අධිකාරි පනතේ 21 වගන්තිය ප්‍රකාරව ව්‍යාපෘතිය පටන් ගැනීමට හා විදුලිය ජනනයට වසර 02 කාලයක් තුළදී අපොහොසත් වන විට හෝ නියම හා කොන්දේසි උල්ලංඝනය කරන විට අධිකාරියේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ඇතිව අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා විසින් අනෙකුත් සම්බන්ධිත ආයතන සමඟ සාකච්ඡා කර කඩිනමින් සුදුසු පියවර ගැනීම.
- 4.5 පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘතීන්ට අදාළව විවිධ ආයතනවලින් අනුමැතීන් ලබාගැනීමේ ප්‍රමාදයන් හේතුවෙන් බොහෝ ව්‍යාපෘතීන් ආරම්භ කිරීම ප්‍රමාදවී ඇති බැවින් අදාළ ආයතනයන් සම්බන්ධීකරණය කර ගනිමින් එකී ප්‍රමාදයන් වලක්වා ගැනීමට යාන්ත්‍රණයක් සකස් කිරීම.
- 4.6 ලං.වි.ම වසර 20 ක් සඳහා දිගුකාලීන ජනන සැලැස්මක් පිලියෙල කරන අතර එය වසර 02 ට වරක් යාවත්කාලීන කරනු ලබයි. ඒ තුළින් නියඟයකදී, විදුලිබලාගාර ක්‍රියාවිරහිත වීමකදී මෙන්ම වැඩිවන ඉල්ලුමට සාපෙක්ෂව විදුලිය කප්පාදුවක් වලක්වා ගැනීමට පිළියම් යෙදිය යුතු වේ. තවද මෙම අවම පිරිවැය සැලැස්මට පරිහානි රහදිසි මිලදී ගැනීම් සඳහා අවකාශ නොලැබෙන පරිදි ප්‍රතිපත්තිය හා ඉලක්කගත සැලසුම් තාත්විකව සම්බන්ධීකරණය කළ යුතු වේ.

4.7 විදුලි සම්ප්‍රේෂණ පද්ධතීන්ගේ සහ සම්ප්‍රේෂණ මාර්ගයන්ගේ පවත්නා ගැටලු විශාල පරිමාණයේ පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීමේ ප්‍රමාදවීම කෙරෙහි මෙන්ම කුඩා පරිමාණ ව්‍යාපෘති වැඩිකිරීම කෙරෙහිද බලපා තිබෙන බැවින් අදාළ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කටයුතු සඳහා ප්‍රමුඛස්ථානයක් ලබා දීම වැදගත් වේ.

4.8 සුර්ය කෝෂ තාක්ෂණය හඳුන්වාදීම තුළින් සුර්යය බලය ගබඩා කර තබා විදුලි ඉල්ලුම ඉතා අධික කාර්යය බහුල වේලාවන්වලදී භාවිතයට ගැනීමට කටයුතු කිරීම.

4.9 බදු සහන සහ සාධාරණ රේටයන්(Tariff Rates)හඳුන්වාදීම තුළින් ව්‍යවසායකයන් දිරිමත් කළයුතු වේ. 2021 අංක 10 දරන දේශීය ආදායම් (සංශෝධන) පනතේ තුන්වන උපලේඛනය සංශෝධනය කිරීමේදී මෙහා වොට් සියයකට නොඅඩු සුර්යය හෝ සුළං බලශක්තියක් නිපදවීමේ හැකියාව සහිතව පිහිටුවන ලද සහ එම බලශක්තිය ජාතික විදුලිබල පද්ධතියට සපයන යම් පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘතියකට වසර 07 ක කාලසීමාවක් සඳහා බදු සහන ලබාදී තිබූ නමුත් කුඩා පරිමාණයේ ව්‍යාපෘති සඳහා එම සහන හිමි නොවීම මෙන්ම කුඩා පරිමාණයේ ජලවිදුලිබල ව්‍යාපෘති සහ ජෛව ස්කන්ධ ව්‍යාපෘති සඳහා අදාළ නොවීම සුළු පරිමාණ පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යවසායකයන් රාශියක් අදෛර්යමත් වන බැවින් ඒ සඳහා සුදුසු පියවරක් ගත යුතුවීම.

4.10 ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියේදී නෛතිකමය තත්ත්වයන්, තාක්ෂණික වෙනස්කම් සහ ජාල ධාරිතාවය පිළිබඳව ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් තීරණ ගත යුතු වීම.

4.11 රාජ්‍ය මට්ටමින් මහා පරිමාණ පුනර්ජනනීය බලශක්ති ව්‍යාපෘති ආරම්භ කිරීම මගින් අඩු පිරිවැයක් යටතේ විදුලිය නිපදවා, EPP සඳහා ගෙවනු ලබන අධික වියදම්(Capacity charges, Delay charges) වලක්වා ගැනීමට කටයුතු කිරීම.

4.12 ආයතනික සමාජ වගකීම් ව්‍යාපෘති (CSR) ක්‍රියාවට නැංවීම තුළින්, බලශක්ති යටිතල පහසුකම් ව්‍යාපෘති ඉදිකිරීමේදී මතු වන සමාජ විරෝධතා හා පරිසර බලපෑම් අවම කිරීමට කටයුතු කිරීම.

ඩබ්ලිව්.පී.සී.වික්‍රමරත්න
විගණකාධිපති
2022 පෙබරවාරි 08 දින

ඇමුණුම : 1

අංකය	ව්‍යාපෘතියේ නම	මූලාශ්‍රය	ධාරිතාව	ප්‍රමාද වීමට හේතු	
1	1830	Mount Vernon	MHP	1	මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම. (දියඇල්ල)
2	22900	Upper Aberdeen	MHP	0.6	මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ අනුමැතිය දීර්ඝ කිරීම ප්‍රමාද වීම.
3	27580	Upper Kadurugaldola	MHP	2	මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියට එරෙහිව උසාවියේ නඩුවක් විභාගවෙමින් පවතී.
4	23190	Kithulgala	MHP	7.3	මධ්‍යම පරිසර අධිකාරියේ අනුමැතිය දීර්ඝ නොකිරීම.
5	25000	Norwood	MHP	1	ඉඩම් අත්කරගැනීමේ ප්‍රමාදය - 2019/01/04
6	1260	Ingiriya	MHP	0.8	ඉඩම් අත්කරගැනීමේ ප්‍රමාදය - අයිතිය නඳුන් රජමහා විහාරය
7	1450	Maraliya Oya	MHP	0.5	ඉඩම් අත්කරගැනීමේ ප්‍රමාදය - අයිතිය නඳුන් රජමහා විහාරය
8	23980	Siri Oya	MHP	1	ඉඩම් අත්කරගැනීමේ ප්‍රමාදය - දැන් ඉදිකිරීම් ආරම්භ කර ඇත.
9	3240	Upper Neluwa	MHP	2	ඉඩම් අත්කරගැනීමේ ප්‍රමාදය - රජයේ ඉඩම්
10	22920	St Heliers	MHP	0.75	ඉඩම් අත්කරගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සිදුවෙමින් පවතී.
11	23160	Dilaswala	MHP	1.6	ඉඩම් අත්කරගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සිදුවෙමින් පවතී.
		Athuru Oya Siyambalabokka	MHP		
12	23200	(Rattota Oya)	MHP	2	ඉඩම් අත්කරගැනීමේ ප්‍රමාදය
13	23810	Minumkumbura	MHP	0.7	ඉඩම් අත්කරගැනීමේ ප්‍රමාදය - දැන් ඉදිකිරීම් ආරම්භ කර ඇත.
14	23900	Lower Lemastota	MHP	1	ඉඩම් අත්කරගැනීමේ ප්‍රමාදය
15	26730	Bathmedilla	MHP	1	ඉඩම් අත්කරගැනීමේ ප්‍රමාදය
16	26930	Dewuldola 1	MHP	0.2	ඉඩම් අත්කරගැනීමේ ප්‍රමාදය
17	3910	Makeliya Dala	MHP	0.45	වන රක්ෂණ අනුමැතිය දීර්ඝ කිරීම ප්‍රමාද වීම.
18	22910	Illukpelessa	MHP	1.5	වන රක්ෂණ අනුමැතිය දීර්ඝ කිරීම ප්‍රමාද වීම.
19	23010	Haigran Oya - 11	MHP	0.65	වන රක්ෂණ අනුමැතිය දීර්ඝ කිරීම ප්‍රමාද වීම.
20	23940	Populaketiya	MHP	1.4	වන රක්ෂණ අනුමැතිය දීර්ඝ කිරීම ප්‍රමාද වීම.
21	24390	Kunburugolla	MHP	1.5	වන රක්ෂණ අනුමැතිය දීර්ඝ කිරීම ප්‍රමාද වීම.

22	28200	Anda Dola	MHP	0.77	වන රක්ෂණ අනුමැතිය දීර්ඝ කිරීම ප්‍රමාද වීම.
23	23830	Ma Oya – Uda Dumbara	MHP	4	වන රක්ෂණ අනුමැතිය දීර්ඝ කිරීම ප්‍රමාද වීම.
24	1610	Illukpelessa - 1	MHP	2	වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ඉදිකිරීම අත්හිටුවීම.
25	26600	Deduru Oya	MHP	2	වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුවෙහි ව්‍යාපෘතිකි - දැන් ඉදිකිරීම් ආරම්භ කර ඇත.
26	1740	Siybalagastenna	MHP	0.95	ජාලක ඇස්තමේන්තුව ලබාගැනීම ප්‍රමාද වීම - CEA අනුමැතිය අලුත් කරන ලෙස ඉල්ලීම.
27	23510	Dedugala	MHP	1	ජාලක ඇස්තමේන්තුව ලබාගැනීම ප්‍රමාද වීම - CEA අනුමැතිය අලුත් කරන ලෙස ඉල්ලීම.
28	23990	Upper Rathganga – 11	MHP	1	වන ජීවි අනුමැතිය දීර්ඝ කිරීම ප්‍රමාද වීම.
29	26630	Rannakanda	MHP	1.75	වන ජීවි අනුමැතිය දීර්ඝ කිරීම ප්‍රමාද වීම.
30	6240	Hathmala Ella	MHP	2	DCC අනුමැතිය ප්‍රමාද වීම - දැන් ඉඩම් ලබාගැනීමේ ක්‍රියාවලිය සිදුවෙමින් පවතී.
31	23080	Kegalu Oya		0.95	DCC අනුමැතිය ප්‍රමාද වීම - සංශෝධිත යෝජනාව ඉදිරිපත් කරන ලදී. සමාජ ප්‍රශ්න හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතියේ සැලසුම් වෙනස්කිරීම හා ඒ සඳහා MASL අනුමැතිය තවම නොලැබීම.
32	6880	Kiula	MHP	2.8	රාජ්‍ය නොවන සංවිධිත විසින් නඩු දැමීම නිසා ප්‍රමාද වූ අතර එය නිෂ්ප්‍රභා විය.
33	1940	Morapitiya	MHP	1.5	වන සංරක්ෂණ අවසර දීර්ඝ කිරීමට අවශ්‍ය වීම.
34	27400	Bogahahena – Kukula	MHP	2.3	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
35	23070	Gemunupura	MHP	1.3	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
36	23330	Alupotha	MHP	1	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
37	23580	Ehelagahawadiya	MHP	1	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
38	23600	Wilgama	MHP	1	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
39	23640	AgCo Blackpool	MHP	0.5	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී

					ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
40	23920	Palagolla	MHP	0.4	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
41	23980	Siri Oya	MHP	1	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
42	24410	Maliboda	MHP	1	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
43	24730	Parambe	MHP	1.25	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
44	24880	Blackwater 11	MHP	1	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
45	25000	Norwood	MHP	1	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
46	26880	Waharakawatta	MHP	0.8	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
47	26890	Magala Ganga 11	MHP	2.4	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
48	26890	Kiriwela	MHP	2.2	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
49	33250	Amunumulla Micro	MHP	0.03	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
50	25770	Veemankamam	BMP - Dendro	5.5	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
51	27060	Maramba	BMP - Dendro	3	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
52	23560	Kaduwela	BMP - SWP	10	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
53	29980	Trilogy Waste	Waste Municipal	3.4	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
54	36590	Gonnoruwa IV	Battery Storage	10	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
55	28690	Solar Storage (Alutnuwara)	Solar Storage	10	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
56	37590	Gonnoruwa IV	Battery	10	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී

			Storage		ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
57	27040	Sol Navitas (Pvt) Ltd	Solar Thermal	10	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
58	27050	Elecsis Power (Pvt) Ltd	Solar Thermal	10	ලංකා විදුලිබල මණ්ඩලය විසින් බලශක්ති මිලදී ගැනීමේ ගිවිසුම අත්සන් නොකිරීම.
		එකතුව		129.75	

2017		2018		2019		2020	
ඒකක(KWh)	වියදම රු.මිලියන	ඒකක(KWh)	වියදම රු.මිලියන	ඒකක(KWh)	වියදම රු.මිලියන	ඒකක(KWh)	වියදම රු.මිලියන
695,405,402	19,405	387,321,376	11,581	448,004,994	12,675	811,000,000	22,200

